

Netikirjariini küsimused/vastused 2025/2026

1. 23.-25. oktoobril 2025 toimus Raplas Okta Centrumis üks juubelifestival. Mis nime kannab see noortele mõeldud festival? Mitmes festival see oli?

Vastus: Filmifestival "Kaader", kahekümnes. 2p

2. Esimene arvutimäng loodi 1958. aastal Ameerikas füüsiku Higinbothami poolt.

- 1) Mis oli selle loodud arvutimängu nimi?
- 2) Mida sai mängija selles mängus teha?

Vastus: mängu nimi on „Tennis kahele”; Ekraanil sai liigutada palli edasi-tagasi nagu päris tennisemängus. Õigeks sai loetud ka vastus kus nimetatud, et mängida sai üksteise vastu/ kahekesi. Imeline Ajalugu, oktoober 2025, lk 15. 2p

3. Oktoobrikuu Raplamaa Sõnumist võis lugeda, et 2025. aastal pälvisid kaks noort naist Kärt Pihlap ja Katariina Tirmaste Etnokulbi tunnustuse oma debüütalbumi eest.

- 1) Mis on selle duoansambli nimi?
- 2) Mis pilli noored naised mängivad?
- 3) Milliseid muusikastiile on naised oma albumil kasutanud?

Vastus: Kuula Hetke; naised mängivad flööti; Kuula Hetke loomingus on kasutatud elektroonikat, improviseerimist muusikat, pärimusmuusikat. Raplamaa Sõnumid, 15. oktoober 2025, lk. 10 3,5p

4.E- kataloogist otsimine: 5. – 6. klass:

Leia Rikswebi täpsemat otsingut kasutades raamatud, kus käsitletakse nii rohepööret kui kliimamuutusi.

Kasuta otsimiseks Rikswebi: <https://raplamaa.webriks.ee/index.asp?action=135>

Otsimisel on sulle abiks õppevideo: <https://www.youtube.com/watch?v=yYPNADyIPm8>

- 1) Mitu raamatut leiad?
- 2) Nimeta raamatu pealkiri, kus neid teemasid käsitletakse lastele arusaadavalt?

7. - 9. klass:

Leia Rikswebi täpsemat otsingut kasutades raamatud, kus käsitletakse nii rohepööret kui kliimamuutusi.

Kasuta otsimiseks Rikswebi: <https://raplamaa.webriks.ee/index.asp?action=135>

Otsimisel on sulle abiks õppevideo: <https://www.youtube.com/watch?v=yYPNADyIPm8>

- 1) Mitu raamatut leiad?
- 2) Nimeta raamatu pealkiri, kus lisaks rohepöördele ja kliimamuutustele on juttu ka ökokogukondadest?

Vastus: 3. Sellise tulemuse saad kui kasutada koos 2 märksõna välja. Parkes „Kuidas mõelda kliimakriisist”, „Kuidas peatada kliimamuutus” ja „Lood, mis loovad” 2p
5.-6. klass lisaküsimuse vastus: Jackson, Tom „Kuidas peatada kliimamuutus”
7.-9. klass lisaküsimuse vastus: Trapido, Toomas „Lood, mis loovad”

5. Kes või mis on Muumirahu? Kus see asub? Kui kaua on see vaadatav?

Vastus: Näitus, Kiek in de Kökis, avatud 5. septembrist 2025 kuni 30. septembrini 2026. 3p

Raamatuküsimused + kirjanik 5.-6. klass: Elle McNicoll „Mingi säde”

6. Mitu raamatut Elle McNicoll on kokku kirjutanud (ära arvesta lühijutte ega mitme peale kirjutatud raamatuid) ja mitu neist on eesti keelde tõlgitud?

Vastus: Kaheksa raamatut. Eesti keeles on ilmunud ainult üks, “Mingi säde”. 1p

7. Milline aju arengu häire Elle McNicoll'il endal on ja mis maa autor ta on?

Vastus: Autismispektri häire. Šotimaa. 1p

8. Millisest McNicolli raamatust on valminud kahe hooajaga TV-sari? Millisele auhinnale oli see nomineeritud ja millised kaks auhinda see võitis?

Vastus: “Mingi säde”. Emmy oli nomineeritud ja võitis “Parim lasteprogramm” Broadcast auhindadel ja Royal Television Society auhinna. 2p

9. Mida vastas McNicoll intervjuerijale, kui talt küsiti, et milline kirjutamisharjumus tal on, mida on võimatu muuta?

Vastus: Dieetkoka ja plaanide tühistamine. 1p

10. Miks on raamatu alguses õpetaja, preili Murphy peategelase Adeline ehk Addie peale kuri ja mis ta tüdruku kirjatööga teeb? Mis teemal Addie selle töö kirjutas (vastus tuleb raamatus teemaks hiljem)

Vastus: Ta peab Addie käekirja häbiväärseks, lohakaks ja viskab tema töö prügikasti. Addie töö teemaks olid haid. 1,5p

11. Mis ühendab Addiet tema vanema õe Keediega?

Vastus: Neil mõlemal on autismispektri häire. (ASH) 1p

12. Millise ettepaneku teeb Addie külakogule ja kuidas sellesse esialgu suhtutakse?

Vastus: Ta tahab Juniperi külla rajada mälestusmärgi, tahvli või ausamba “nõidumises” süüdistatud hukatud naistele, et seeläbi nende mälestus püsiks. Külakogu polnud ettepanekuga nõus. 1p

13. Kuidas Addie autismispektri häire tõttu tajub helisid, märkab detaile ja mõistab inimeste näoilmeid?

Vastus: Ta tunneb helisid teravamalt kui teised, ta märkab detaile, asju, mida teised inimesed ei märka ja vahel ei saa ta inimeste näoilmetest aru. 1,5p

14. Milline vahejuhtum ajas Addie õed Nina ja Keedie omavahel tülli?

Vastus: Nina filmis seda, kuidas ta Addiele meiki tegi ja rääkis ka tema autismispektri häirest. Video alla ilmusid inetud kommentaarid. Nina sulges kommentaariumi, kuid Keedie arvas, et ta poleks pidanud üldse Addiet oma videosse võtma ja vihastus Nina peale. 1 p

15. Miks kutsus preili Murphy peale õppekäiku, kus räägiti nõidadest, kooli Addie vanemad?

Vastus: Ta tahtis arutada seda, kuidas Addie õppekäigul olles, kuuldes kuidas nõidadeks peetuid poodi, enesevalitsuse kaotas, karjatas ja end õõtsutas. Õpetaja Murphy arvates

oli Addie selline reaktsioon liiga emotsionaalne ja ta tahtis leida lahenduse, et seda edaspidi enam ei korduks. 1p

16. Mis seost Addie enda ja kunagiste nõiaks peetavate vahel näeb?

Vastus: Kui ta nõidaprotsesside kohta loeb, saab ta aru, et tegemist oli tavaliste inimestega, kes olid lihtsalt natuke teistsugused, nii nagu ta isegi on teistsugune. Nii nagu ei mõistatud nõiaks tembeldatud, ei mõisteta tihtipeale ka teda ennast. 1p

17. Kes on Bonnie, mis vaimse tervise mure tal oli ja kuhu ta viidi, kui ta oli 18 saanud?

Vastus: Keedie sõber. Tal on ka ASH, kuid hullem, hirmununa võis ta endale viga teha ja ta viidi esmalt vaimsete probleemidega laste jaoks mõeldud kohta, kuid kui ta sai 18, viidi ta sundravile asutusse, kust ta ei saanud väljas käia ja oli väiksesse ruumi lukustatud. 1,5p

18. Miks on Emily kabuhirmul ja jookseb raamatupoest ära, kui seal Addiet näeb ning mida halba ta järgmisel päeval Addiele teeb? Kuidas Addie sellele reageerib?

Vastus: Emilyl on saladus, ta ei oska väga hästi lugeda, ta vajab harjutamiseks väikestele lastele mõeldud raamatuid. Ta aga ei taha, et keegi tema klassikaaslastest ta saladuse teada saab. Järgmisel päeval koolis on ta kääridega katki lõiganud Addie jaoks väga olulise sõnaraamatu ehk tesaauruse ja kirjutanud selle peale sõna “väärakas”. Addie läheb Emilyle kallale. 1,5p

19. Raamatu pealkiri “Mingi säde” tuleb sõnavõtust, mida Addie külanõukogule esitas. Mida ta selle sädeme all silmas pidas?

Vastus: Neil päevadel, kui ta leiab asjades elektrit, mingi sädeme, näeb pisiasju, mida teised ei pruugi näha, siis on see tema jaoks hea päev. See mingi säde ongi tema ASH põhiteemaks. 1p

Raamatuküsimused + kirjanik 7.-9. klass: Marje Ernits „Nelisteist, hirm ja rõõm”

6. Marje Ernitsa loomekogu on muljetavaldav. Ta on viimase 20 aasta jooksul kirjutanud erinevaid ajaviiteromaane, sealhulgas krimi-, noorte- ja ulmeromaane ning psühholoogilisi põnevikke. Teda on nimetatud Eesti produktiivseimaks kirjanikuks. Rahvale Ernits meeldib – ta on üks 21. sajandi kolmest suurest rahvakirjanikust Erik Tohvri ja Eet Tuule kõrval ning tema raamatud on aastaid krooninud raamatukogude laenutuste edetabeleid.

Millises Eesti vallas elab eesti üks produktiivsemaid kirjanikke Marje Ernits?

Vastus: Kanepi vallas 1p

7. Milline Marje Ernitsa raamat valiti 2008. aastal Eesti Lastekirjanudse Keskuse ja kirjastuse Tänapäev korraldatud algupärase noorteromaani võistluse äramärgitud tööks?

Vastus: „Hei, Dima!” 1p

8. Edukas kirjanik tunnistab, et kirjutamisega Eesti riigis rikkaks ei saa ning selleks, et hästi elada, peaks ta aastas nelja romaani asemel kirjutama vähemalt raamatut. Mitu?

Vastus: Vähemalt 12 raamatut 1p

9. Millise loometööga Marje Ernits veel tegeleb peale kirjutamise?

Vastus: Maalimisega 1p

<https://digi.geenius.ee/blogi/kanal-2-taistund/eesti-produktiivseim-kirjanik-et-hasti-elada-peaks-aastas-kirjutama-12-raamatut/>

10. Mis oli Liiseli vanaema, Liiseli ja Aneti ühine suur saladus ning miks see vanaemale eriti meeldis?

Vastus: Tüdrukud käisid sageli Liiseli vanaema juures maja taga lehtlas istumas. Aias, mis oli täis lilli ja söögitaimi ja mis oli ainus koht, kus sõbrannad said segamatult omavahel koos olla. Liiseli emale poleks see meeldinud. Vanaemale meeldis aga tüdrukute kohalolu ja ta rõõmustas, et nad ei kartnud ka näppe mullaseks teha. 2P

11. Liisel soovis koolis käimiseks moekaid teksaseid. Ta sai lõpuks ema nõusse, et poodi teksaseid ostma minna. Miks jäid teksad siiski ostmata?

Vastus: Emal oli selliste teksade kohta oma arvamus ja ta ei soovinud maksta lõhkiste pükste eest kallist hinda. Samuti ei sobinud tema meelest taolistega koolis käia. 1p

12. Millist sõna kasutas Liiseli vanaema sõna „ok” asemel ja mis keeles see oli?

Vastus: Vanaema ütles „horošo” ja see sõna oli vene keeles 1p

13. Liisel pidi vanematega koolivaheajal Kanaaridele sõitma. Mis juhtus emaga ja kes tema asemel Liiseli ja isaga reisile läks?

Vastus: Ema kinga konts jäi kaubanduskeskuses eskalaatori vahele, ta kukkus ja murdis mõned roided. Arst ei lubanud tal reisida. Liisel sai vanemad nõusse, et ema asemel tuleb reisile kaasa sõbranna Anet. 1p

14. Miks jättis Anet reisil magama minnes päevased traksiteksad jalga ja teda kohutas, et nad magavad Liiseli isaga ühes toas? Kuidas Liisel selle olukorra lahendas, kuni isa vannitoas pesemas oli?

Vastus: Kodus oli Aneti ema elukaaslane tüdrukut öösiti seksuaalselt ahistanud. Kuna reisil magasid kõik kolm ühes toas, kartis tüdruk olukorra kordumist ja eelistas pigem teksad magades jalga jätta. Pealegi polnud tal pidžaamasid. Liisel andis Anetile oma teise pidžaamakomplekti. 2p

15. Mis tööd tegi Anet suvel, kui oli isa juures Setomaal?

Vastus: Anet karjatas talus lambaid. 1p

16. Liiselil ei lubatud suvevaheajal sõbranna juurde Setomaale külla minna. Lisaks piirati tal telefoniaega ja interneti kasutamise võimalust arvutis. Kuna Liiselil oli raha, tekkis tal plaan. Mida Liisel ette võttis ja kes sellest ainsana tema peres teadis?

Vastus: Liisel otsustas vanemate teadmata sõita bussiga Setomaale Anetile külla. Ainsana teadis sellest tema vanaema. 1p

17. Liisel sai oma muredele lohutust jooksutrennist, kuid ka seal läksid asjad ühel hetkel jälle keeruliseks. Miks?

Vastus: Trenni tuli uus tüdruk, keda hüüti Lun-iks. Ta oli koolis üks ülbemaid tüdrukuid ja teda peeti Varmo kamba liikmeks. Lun leidis trennis ikka ja alati põhjust Liiseli kiusamiseks. 1p

18. Koolis juhtus õnnetus Liiseli sõbra Raineriga. Või kas see oli ikka õnnetus? Mis juhtus, millised olid tagajärjed ja mida otsustasid peale juhtunut poisi vanemad?

Vastus: Keegi lükkas Rainerit treppidel, tõenäoliselt tahtlikult, mille tagajärjel noormees kukkus ja sai tõsiselt viga. Eriti viitas tahtlikkusele see, et Lun tuli kiirelt maaslamajat mõnitama. Rainer viidi haiglasse ja teda opereeriti. Tema vanemate seisukoht oli, et nad võtavad oma poja ära koolist, kus pole turvaline ja õpetajad ei suuda kiusamist kontrollida. 2p

19. Kes leidis Liiseli peale vanaema matuseid surnuaialt ja viis mõni päev hiljem ta vanaema majja, et anda Liiselile üle mälestuste albumid? Milleks Liisel neid hiljem kasutas?

Vastus: See oli vanaema sõbranna Helmi. Liisel kasutas albumeid hiljem oma loovtöö tegemiseks. 1p

20. eesti keel 5. – 6. klass:

Otsustage, kas väide on õige või vale. 10 p

➤ Eesti keeles on 13 käänet. **VALE**

Eesti keeles on 14 käänet.

➤ Eesti keele päeva tähistatakse 14.märtsil. **ÕIGE**

➤ Eesti keele kolmas täishäälik on o. **VALE**

Eesti keele kolmas TÄISHÄÄLIK on i.

➤ Sõna „ mõttetu“ on õigesti kirjutatud. **ÕIGE**

➤ Eesti keeles kirjutatakse keeled ja rahvused väikese tähega. **ÕIGE**

➤ Väljend „vesi ahjus“ tähendab hädas olemist. **ÕIGE**

➤ Sõna „hõbelind“ tähendab lennukit. **ÕIGE**

- Sidesõnade „aga“, „vaid“, „kuid“, „ent“ ette kirjutatakse tavaliselt koma. ÕIGE
- Lause „Korjasin metsas palukaid“ tähendab, et korjati jõhvikaid. VALE

Korjati pohli.

- Eesti keele sulghäälikud on g, b, d, k, p, t, h, r, n, m, v. VALE

Eesti keele sulghäälikud on g,b, d, k, p, t.

7. – 9. klass:

Otsustage, kas väide on õige või vale. 10p

- Nelja viimast käänat kutsutakse „ninataga“ kääneteks. ÕIGE
- Eesti kirjakeelde tõi õ-tähe F.R.Kreutzwald. VALE

Eesti kirjakeelde tõi õ-tähe Otto Wilhelm Masing.

- Ilma võõrtähtedeta on eesti keele tähestikus 23 tähte. ÕIGE
- Sõna „maare“ tähendab maakera. VALE

Sõna „maare“ tähendab maavara.

- Väljend „ühe mütsi all olema“ tähendab ühes koolis käima. VALE

Väljend „ühe mütsi all olema“ tähendab ühel nõul olema.

- Sõnad „õppima“ ja „õppimine“ on tegusõnad. VALE

Õppima on tegusõna, aga õppimine on nimisõna.

- Lauses „Nägin tänaval palju autosi“ on kõik sõnad õigesti kirjutatud. VALE

Nägin tänaval palju autosid.

- „Nannipunn“ ja „pupujuku“ on samatähenduslikud sõnad. ÕIGE
- Lause „Tüdrukul oli seljas valge hame“ tähendab, et seljas oli valge särk. ÕIGE
- Filmide, raamatute, saadete, laulude pealkirjad pannakse jutumärkidesse ja esimene sõna kirjutatakse suure tähega. ÕIGE